

865 M

סטנוגרמה

ס ר ד י
עוהק מס' 1 מתוך 2
25 דפים

✓

פ ר ר ט ו ק ו ל
ישיבת הועדה להתיישבות
כ"ד בתמוז תשל"ג - 24.7.73

נכחו השרים: י. גלילי - יו"ר, ח. גבתי, מ. חזבי, נ. פלד, מ. קול.

נעדרו השרים: א. אבן, מ. דיינ, פ. ספיר, ז. שרף.

נכחו חברי הנהלת הסוכנות היהודית: ר. וייץ, י. צור, מ. קרובה, א. שבקר.

נעדרו חברי הנהלת הסוכנות היהודית: א.ל. דולצין, ע. שפירא, מ. ריבלין.

משתתפים בוספים:	ש. אבני	-	משרד השיכון
ע. ארנן	-	לשכת השר י. גלילי	
י. ארקין	-	משרד האוצר	
א. ביידץ	-	מינהל מקרקעי ישראל	
אלוף ש. גזית	-	משרד הבטחון	
ז. דיבון	-	משרד החוץ	
י. ורדי	-	משרד הפיתוח	
א. יהלום	-	משרד הבטחון	

מטעם הסוכנות היהודית: י. איגס, י. אדמוני, א. אלקלעי, א. ויזינגר, מ. שמיר.

א. ליסנסקי - מזכיר הועדה.

מדר היום: הת/20. תכנית האב לפיתוח אזורי מרחב שלמה.
הת/21. מקום קבע לנחל סיני
הת/22. מבוא מודיעין
עמ' 2
עמ' 13
עמ' 19

רשמה: אורה ובר

התל 20. תכנית האב לטיירת אחדי מרחב שלמה

היו"ר השר י. גלילי: כפי שנמסר לי נידונה בישיבה הקודמת

הצעתו של חברנו רענן וייץ בנושא

מרחב שלמה לגופו, והיו חילופי דברים ועוד נותר לו להשיב לחילופי הדברים. אני מקדים בכל זאת ושואל שמא נותרו חברים שרוצים לומר משהו לפני דברי התשובה?

יש לי שאלה שלא נוגעת לענין זה.

י. צור:

יש שאלה כיצד לנהוג: עתונאים זרים

רבים פונים בשאלות בנוגע להתיישבות מעבר לקו הירוק. בזמן האחרון מתעניינים בזה במיוחד הקונסול הכללי האמריקאי בירושלים, והוא פנה אלי לפני ימים אחדים שאתן לו פרטים על הישובים שמעבר לקו הירוק. אמרתי לו: אתה יודע מה שנתפרסם בעתונים, אינני עוסק בהתיישבות; בהתיישבות עוסקת החטיבה להתיישבות של הסוכנות מעבר לקו הירוק, והפניתי אותו לאדמוני. לא מצאתי אותו כדי להזהירו מבעוד מועד, והקונסול פנה לאדמוני. זה נודע למשרד החוץ, וצלצלו אלי ממשרד החוץ ושאלו למה אני בכלל מדבר אתו. אמרתי שאני חושב שהדרך לא לדבר עם אדם שמבקש אינפורמציה היא פסולה, יש לי קצת נסיון כעניינים אלה, הוא מיד יבוא לידי מסקנה שיש לנו מה להסתיר ממנו. אנו רק צריכים לדעת מי הוא המוסר את האינפורמציה.

אולי היו"ר היה יכול לומר לנו מי

מאתנו מוסמך למסור אינפורמציה? - לא משנה מי זה, מאתנו או מאנשי הסוכנות. האינפורמציה היא גלויה, נמצאת בעתונים. אולם אמר לי ידידי במשרד החוץ שזה דבר אחר אם זה מתפרסם בעתונים ואם אומר את זה מישהו מוסמך. אינני מקבל את התפיסה הזו.

אולי תגדיר את השאלה?

היו"ר השר י. גלילי:

מי מטעם הפורום הזה יהיה מוסמך למסור אינפורמציה, וכמובן שהאינפורמציה הזו

י. צור:

תיקבע בהתאם למה שתקבע?

היו"ר השר י. גלילי:

אני מניח שהשאלה הזו לא נוגעת למרחב של מה?

י. צור:

לא.

היו"ר השר י. גלילי:

זה נושא מסובך. כימינו "איש ועתונאי

לו על ארץ רכה".

אני אנסה למצוא דרכי במבוכי הנושא הזה, ואשיב על השאלה כדין בישיבה הבאה.

י. צור:

זה מספק אותי.

היו"ר השר י. גלילי:

אם אין מי שרוצה לומר לגבי הנושא שנדון בישיבה הקודמת, נשמע דברי תשובה של רענן.

השר מ. קול:

הערה בנושא מרחב שלמה. התכנית הקודמת

שהיתה בשעתה, היתה תכנית שעובדה ביחד עם

כל הגורמים. מכיוון שתמכתי בישיבה הקודמת בהקמת שני הישובים שרענן

הציע - וחלק מהישובים האלה או רובם, פרנסתם צריכה להתבסס על ענפי קיט

ותיירות וחלק על חקלאות - הייתי מבקש שייקבע פה על-ידי היו"ר שצריך

להיות בענין זה תכנון מחדש; לשבת שוב עם כל הגורמים ולכדוק את הפרטים

כדי להתאים, כי התכנית הקודמת קצת שונה.

השר ח. גבתי:

איזו תכנית קודמת?

השר מ. קול:

התכנית שעובדה בשעתה בקשר למרחב שלמה.

פה הרי יש שינוי ביעדים לפי מה שמוצע

על-ידי וייץ. זה מחייב שיהיה דיון על הפרטים כדי שלא יהיו בעיות של אי

התאמה. כי התכנית הקודמת עובדה על-ידי כל הגורמים, וגם אנו כמשרד

התיירות היינו שותפים בכל הפרטים. עכשיו זה מבט חדש, אז זה מחייב -

כשיוחלט על הדבר - שכל הגורמים יישבו מחדש וידונו על הפרטים כדי להתאימם

לשינויים החדשים, כדי שלא יהיו אחר כך בעיות של אי התאמה, ושל דברים

שהם חריגים, ויתחילו ויכוחים מחדש לגבי הפרטים.

רענן יתייחס גם לכעיה זו.

היו"ר השר י. גלילי:

בהתחשב עם כמה וכמה הסתייגויות והרהורים

ר. וייץ:

לגבי אלמנטים שעליהם התכנית שהגשתי מבוססת,

אני מקבל את זה שרק הנסיון יכול להוכיח מי צדק בנדון. על כן אני אמנע מלענות על הרהורים שהוצגו. במידה שיכולתי לבסס את טענותי בסקרים ובמספרים, עשיתי זאת בכתב, ותוספת ידע אין תחת ידי.

על כן הצעתי הצעה קונקרטית האומרת -

על מנת לפתור הלכה למעשה את האפשרויות להקים אזור התיישבותי שיחבר את אילת עם אזור שארם-א-שיך ויתן לעיר אופירה את העומק ואת הרקע האזורי כפי שאנו נוהגים לרצות לראות אותו בתחומי ישראל, ולראות גם את ההתיישבות העובדת מעוגנת באחיזה של המרחבים הנתונים, - אני מציע להקים שני ישובים: (1) כשטח בין אופירה לראס-מוחמד - כשטח הדרומי; (2) כשטח הצפוני - כסכיכות נאבק, כסכיכות קצה המשטח הגדול של מיצרי טירן.

כאופן יותר קונקרטי, אף-על-פי שזה לא ענין

לדון בו בשולחן זה, הייתי מציע שהישוב הדרומי יהיה קיבוצי והישוב הצפוני יהיה מושב, לא מושב שיתופי. אם נטפל בישובים הללו לאור הקווים שהותוו בתכנית שהצעתי, בהנחה של ארבעה אלמנטים של פרנסה אפשריים: תיירות וקיט, חקלאות מיוחדת בכתי זכופית, חקלאות ימית ותעשייה - אין לי ספק שלא יהיה קושי מיוחד למצוא אפשרות של ביסוס לשני הישובים. על זה אני חושב שאין פה חילוקי דעות. לאור הנסיונות, ואני אשתדל שהדברים, אם יאושרו, ייקבעו בקצב די מהיר, אני חושב שאפשר יהיה להסיק תוך תקופה לא ארוכה מסקנות ולקבוע לגבי המשך התכנית.

אני חושב ששר התיירות צודק. אין בזה קשיים,

צריך שתהיה הכנה. רשות מרחב שלמה היתה צריכה לכנס את המתכננים משתי האסכולות ולמצוא דרך שהנעשה כשטח לא יסגור אופציות לשני הגופים. ואם אפשר להגדיר כאופן ברור תחומי פעילות, אפשר להשאיר לתקופה של שנתיים-שלוש שבהן האופציות תישארנה פתוחות. ואם השולחן הזה יסכים, יטיל זאת על מרחב שלמה כשותפות עם מתכננים של המחלקה להתיישבות. אינני סבור שיהיו

ר. וייץ:

כזה קשיים מיוחדים, וכמוכן עם כל המשרדים הנוגעים בדבר, לא יהיה קשה למצוא את דרך המלך.

היו"ר השר י. גלילי:

אולי תנסח את הצעתך לסיכום.

ר. וייץ:

אני מציע לאשר הקמתם של שני ישובים -

האחד כאזור המשתרע דרומית לאופירה, בואכה ראס-מוחמד שיהא ישוב קיבוצי, והשני בשטח המשתרע צפונית, בסביבות נאבק, ושיהיה ישוב מושבי. כמו כן אני מציע שרשות מרחב שלמה תכנס את המתכננים של שתי תכניות האב, על מנת למצוא דרך לא לקבוע עובדות שתחסומנה את האפשרויות הפתוחות להגשמת אחת משתי תכניות האב לאור הנסיון שיצטבר כמשך השנים הקרובות כאזור הנדון.

השר ח. גבתי:

אני מסכים כהחלט להערתו של רענן וייץ

שיש צורך לתכנן וגם לבצע את הדברים בצורה

כזו שכל האופציות תישארנה פתוחות. אינני מושב שיש צורך להכניס שינויים ניכרים כתכנית הקודמת, אבל מסכים שיבדקו את זה שוב.

השר מ. קול:

עם כל הגורמים.

השר ח. גבתי:

עם כל הגורמים כולל משרד התיירות.

אבל אינני מציע שאנו היום נחליט על הקמת

שני ישובים כבר. מדוע? - הכסיס הכלכלי של הישובים האלה כפי שמוצע הוא בעיקרו מבוסס על גידול אינטנסיבי, על חממות לגידול מסויים אחד. נאמר כבר בישיבה הקודמת, אני מאוד אופטימי שבאמת נהיה מסוגלים, ואנו הולכים עכשיו להקים כפר שלם שמבוסס על חממות כאזור אשכול, ואני מקווה שודאי אחרי שנעבור את תקופת מחלות הילדות והצרות שישנן תמיד, נצליח. אולם אין לנו נסיון בגידול זה באקלים של מרחב שלמה, ואיננו יודעים גם באיזו מידה או כמה זמן זה יקח לנו עד שנוכל להחדיר את התוצרת הזו לשווקים. אז נראה לי שהיום הכסיס להקמת שני ישובים הוא רופף מדי.

השר ח. גבתי:

אני מציע שנקים שתי חממות בכל אחד מהישובים

שישנם היום במרחב שלמה - בנכיעות ובדי-זהב - שאחד הוא חצי חקלאי והשני מבוסס כולו על חקלאות. וניקח לעצמנו שנה שנתיים ונראה איך שהדברים הולכים שם. ועל יסוד הנסיון הזה נוכל ^{לגשא} לשוב. הנסיון שם והנסיון שיהיה לנו מהכפר שכחל אשכול וממספר חממות שנקים אולי באזורים הצחיחים שלנו בישובים קיימים - יתן לנו את האפשרות להחליט אם יש טעם והגיון להקים את הישובים ולבסס אותם על חממות. אינני מדבר על ישובים שאפשר לבסס אותם על תיירות, זו בעיה בפני עצמה וצריך לבדוק אותה. אבל כמידה שזה נוגע לבסיס החקלאי, ותמיד רצוי לשלב את כל הדברים האלה יחד, אז זה מוקדם ^{מדי}.

על כן אני מציע לבחון את התכניות שהוצעו

לנו ולדאוג לכך שכל האפשרויות לביצוע ההתיישבות בקנה מידה יותר רחב תישארנה פתוחות, ולהתחיל בנסיונות במרחב שלמה בחממות לגידול אגבניות וגידולים אחרים בשני הישובים הקיימים כבר.

אולי תנסה לצייר איך זה יהיה בדרך הטבע?

היו"ר השר י. גלילי:

אני מציע שהמחלקה להתיישבות תקים בשני

השר ח. גבתי:

הישובים הקיימים - נכיעות ודי-זהב -

ואין לי ספק שהישובים לא יתנגדו לזה, דונם חממות ויתחילו לגדל שם עגבניות כהדרכת בעלי המקצוע. כשהעניין יבשיל אז נדון מתי ואיפה.

אני מצטער שאינני יכול להסכים לשר החקלאות.

ר. וייץ:

אני עומד על דעתי שהשולחן הזה יחליט להקים

שני ישובים לאלתר. תזכרו שנקודת המוצא של הצעתי לא היתה גידול עגבניות

או תיירות או תעשייה. נקודת המוצא של הצעתי, במנוגד לרעיון המרכזי של

של תכנית האב שראינו קודם היתה - שאי אפשר להקים אזור בישראל כלי השתתפות

ר. וייץ:

אקטיבית של אחד הסממנים העיקריים של אזורי ישראל - ההתיישבות העובדת. שתכנית **א** שמצביעה על פיתוח כל השטח הגדול משארם-א-שייך ובואכה די-זהב רק על ידי יוזמה פרטית והתכנונים המתלווים אליה, כלומר, דמויי ערים, דמויי שכונות עם תחרות פתוחה וכו', לדעתי : א) אינה ממצה את האפשרויות הגלומות כתוכנו לעשות את האזור הזה כמיושב; ב) הוא יהיה לדעתי אזור חריג באופיו, כמהותו ובהתפתחותו באזורי ישראל.

זו היתה המטרה העיקרית של הצעתי

ועד כה במרחב העצום שמשתרע בין אילת לאופירה יש בסך הכל שני ישובים, שניהם מושבים שיתופיים, ואני סבור שמוכרחים לפתוח את הדרך לפחות לעוד שתי תנועות התיישבותיות גדולות להתנחל במקום: התנועה הקיבוצית ותנועת המושבים. כל העבודה שעשיתי כאה להוכיח שאפשר לעשות זאת כקנה מידה ניכר, ושיש באזור זה אפשרות של אחיזה, תעסוקה ופרנסת קבע. חזרתי וצמצמתי את הצעתי לשני ישובים כלכד, שישמשו ראשי חץ. כנדון זה אינני נוקט דווקא **א** כעניין החממות. אני סבור שזה ענף בעל עתיד עצום. כל מי שביקר לאחרונה בארצות שצופות את התפתחות השוק באירופה, הרי כהולנד למשל, היא מגדילה את שטחי כתי הזכויות שלה והתחרות כשטח זה נעשית בתנופה רבתי. היא מספקת להונגריה, רומניה כרית המועצות ויוגוסלביה מספר עצום של כתי זכויות מוכנים, וכל הפעולה הזו כוונתה לקראת השוק המתפתח באירופה לירקות, פרחים ופירות שלא כעונתם. וזה שוק בעל ממדים של פעמים קשה לדמיין אותם. המספרים שנתיי מבוססים על ניתוח מלא של הדברים. אינני מעלה על דעתי שבארצנו, כשהאקלים נוח, חקלאותנו מתפתחת וכן המחקר, שלא נצליח כשטח זה. להיפך, יש לנו כל התכונות ותהיה לנו עדיפות מוחלטת בענף מכנים זה. אבל לא זו הבעיה שהצגתי פה. - האם יצליחו החממות.

אין לי ספק שאפשר לפתח מקורות פרנסה לאלתר

בתירות וקיט. אינני סבור שצריך להשאיר את הפעילות הזו רק בידי התחרות החופשית, אלא עלינו להקים שני ישובים ולפתוח את הפתח. מנימוקים אלה אני עומד על הצעתי וחוזר ומציע לאפשר הקמתם של שני ישובים, האחד קיבוצי והשני

ר. וייץ:

מושבי, באופן שלכל צורות ההתיישבות תהיה אפשרות להראות את כוחן במרחב הזה שאנו רוצים לראותו מיושב דרך קבע.

השר מ. חזני:

בישיבה הקודמת הבעתי את דעתי בכיוון

דבריו של שר החקלאות. אך דווקא

משום שאני מסכים ותומך בגישתו העקרונית של רענן, שהיא גישת כולנו, שהאזור צריך להשאר חלק ניכר לפחות, ולהתבסס על התיישבות עובדת, דווקא משום כך צריך להבטיח שיהיה לזה קיום. וקיום עדיין לא מובטח; אינני מתכוון רק מבחינה חומרית. אינני מאמין בתעשייה במקומות כאלה, אולי בטווח הרחוק. לגבי קיט ותיירות - שר התיירות יותר אופטימי כנראה ממני. אני חושב שיש גבול לכך. נוצר מצב שכל העם צבא וכל הארץ תיירות וקיט. (ב) אינני סבור שהתיישבות עובדת תסכים תמיד להתפרנס משרות. או שיעזבו את זה, או שיאמינו בעזרתו של משרד התיירות.

כולנו מסכימים שצריך נסיון בעניין החממות.

גם בישיבה הקודמת הצעתי להקים שני בתי זיקוק בקנה מידה סביר בשני המקומות ולהמתין לפחות שנה.

השר מ. קול:

מדוע לשרת פרות זה יותר מכובד מאשר לשרת תיירים?

השר מ. חזני:

כי מפרות לא מצפים ל"טיפ", בניגוד לתיירים.

היו"ר השר י. גלילי:

אני מוחה על האנלוגיה בין פרות לתיירים.

עלינו לסכם את הנושא.

אני מניח שעלינו לקבוע הנחות אחדות. אנו מעוניינים שהאזור ההוא יהיה מיושב ושהאנשים יוציאו את לחמם מאדמת האזור ההוא. אנו מעוניינים שיינתן שם ביטוי לא רק לגורמים של יוזמה פרטית אלא גם לגורמים קואופרטיביים מושבים, קיבוצים, ככל שיוכלו להשתרש שם.

ברור שהאינטרס הזה של הקמת ישובים, ולא בלבד

פיתוח אופירה, חייב לבוא על ביטוי בתכנון. היינו, בכל הנוף של המרחב

השר י. גלילי:

ההוא צריך שיהיו משוכצים אזורים, שמיועדים גם לטיפול הזה של ישוב ולא רק לישוב עירוני. אני חושב שאנו מעוניינים למשוך לאזור ההוא גורמים התיישבותיים שורשיים, כמו תנועות המושבים והתנועות הקיבוציות, כי אלה גורמים שיש להם נסיון התיישבותי, והם מביאים גם ידע ואידיאל עם חישוקים חברתיים מתאימים.

אני חושב שאת הדברים האלה אנו צריכים

לסכם לעצמנו. יחד עם זאת, עד כמה שידוע לי, הגופים ההתיישבותיים, שבהם מדבר רענן, טרם נתנו דעתם על הנושא, טרם הועידו מתוכם גרעינים, טרם החליטו עקרונית שהולכים למרחב ההוא על בסיס טיפוס המשק המוצע לשם. זה עניין של תהליך. צריך לרכוש את ההתעניינות ואת הנכונות של הגופים ללכת לשם, ואני חושב שאילו יכולנו, היינו מקבלים היום החלטה על הקמת שני ישובים אחד בצפון ואחד מדרום לאופירה - זו היתה החלטה על כלימה, רק מבחינת החלטה מגמתית. ואני חושב שנשגה אם נקבל החלטה על הקמת שני ישובים, כפי שמסתמן לא מהמגמה של רענן, אלא מהצעדים הקונקרטיים להחלטה היום.

אני מציע לכן שמבחינה מבצעית נקבל את הצעתו

של שר החקלאות. כל יום ננקדים בהתחלת פיתוח ענף החממות, הענף הזה ייצא מחממות למרחב. מה שנוגע לתכנון ולמגמה, אנו רוצים לעצמנו עקרונית, התייחסות חיובית לנושא. כלומר, המחלקה להתיישבות צריכה לבוא בדברים עם הגופים ההתיישבותיים, צריך לראות את המגמה הזו כלולה בתוך התכנון; אם וכאשר תבוא הצעה קונקרטית, נדון בה. היום אנו רק מסכמים סיכום מגמתי עם הנחייה למחלקה להתיישבות להתחיל בפיתוח ענף כזה בשני הישובים הקיימים כדי-זהב ובנביעות. אם תעמוד על הצעתך, רענן, נביא אותה להצבעה.

ר. וייץ:

אנא אוסיף משהו ואז אשקול. אני מוכן

לקבל את הצעתך בתיקון קל. אני מוכן לקבל

את הצעת היושב-ראש כתנאי שיירשם כמפורש שהדיון לא הסתיים, ולאפשר

לי לבוא בדברים קונקרטיים ולחזור להביא את הצעתי לכאן. כי בלי שיחלצו

ר. וייץ:

התנועות לעשות את המעשה, ^{מאחר} וכל הדיבורים האלה אין ^{מבצע} אם ^{אני} אביא את הדברים ברוחם, כפי שקיבלתי ^{את הרושם} ^{לכם} ^{עקרונית} בחיוב, אנסה להניע שתי תנועות להקמת ישובים לאלתר, ואז אביא את העניין לשולחן הזה. כוונתי שהדיון נשאר פתוח.

הדיון תם ולא נשלם.

השר ח. גבתי:

נדמה לי שבדברי רענן יש התעלמות כל שהי

השר נ. פלד:

מהנקודה המשמעותית שהיתה בדברי שר החקלאות.

שר החקלאות אמר שאנו צריכים לעבור תקופת ניסוי מסוימת לפני שנוכל לקבל החלטה, ואילו הנקודה של ^{הגוף} ההתיישבותי היא נקודה שניה. אני חושב שבודאי תמיד יש אפשרות לעורר את השאלה מחדש. אבל היות שיש לי השיקולים של שר החקלאות...

סבורני שלגופים, שמדובר בהם, השיקולים האלה ייראו עוד יותר.

היו"ר השר י. גלילי:

תמיד התזוזה שלנו בפיתוח חקלאי היתה

השר נ. פלד:

מבוססת על ערובות מינימליות של נסיון והוכחה

שהדבר הזה ריאלי, אחרת זה איננו ממשי. אני חושב שברור ^{חא} שאפשר לעורר את השאלה מחדש ואפשר לבוא בדברים עם התנועות הנוגעות בדבר, אבל אין זה פותר את הנימוק כבד המשקל שהעלה שר החקלאות.

כשנכנסנו לנגב בפעם הראשונה, נכנסנו בצורה

י. צור:

נסיונית, והקמנו מצפות, כי לא הכרנו את תנאי

המקום. נדמה לי שמוצדק אף בעניין זה להקים מצפות. כי יש לי הרושם שעם כל האופטימיות או הפסימיות, אף אחד אינו יודע בדיוק לאן הכפרים ילכו. הייתי רוצה לכן לתת את הגוון של המצפות הנסיוניים.

אני חייב להדגיש את נקודת המוצא שלי. אלמלא

ר. וייץ:חשכתי שאפשר לפתח שם ^{ענף} שאפשר לכלול בו

ר. וייץ:

אזור שלם, הייתי מציע שתי נקודות בלבד. אני סבור שבם בלי החממות אפשר לפתח שם ישובים. אינני חושב שאפשר להשאיר את המרחב לפי התכנית הקודמת. גם אז הייתי מציע להקים לפחות שני ישובים - קיבוץ ומושב. אני במתכוון הכנסתי את העניין הזה, כי אני סבור שהוא ממשי ורציני ואפשר לתכנן בו אזור שלם, ולא הייתי רוצה לסגור בפנינו את האופציות.

שתי הנקודות שאני מציע עכשיו אינן קשורות מהותית בעניין קיום או אי קיום של חממות. הן קשורות בהשקפתי המהותית על אופי האזור. והמינימום שאני רואה הוא לפחות ארבע נקודות גם כשאין במקום תנאים שאפשר לראותם כמתאימים להתיישבות. אבל אנו רוצים לראות מעשה באזור ההוא. אני מקבל את הניסוח שהדיון תם ולא נשלם. כרגע שתייה לי הצעה אני אביא אותה לשולחן הזה. אינני מחפש דקדוקי פרוטוקול. כל התנועות יודעות היטב כמה המדובר. לא הייתי רוצה להציע הצעה שיגידו לי מה אתה מציע בזמן שהרשות המוסמכת פסקה שלא. אבל אם אני אבוא לתנועות ההתיישבותיות ואומר להם שהיה דיון והוא לא הסתיים והכל תלוי בהענות שלהן, אני אשכנע שתי תנועות לבוא ולהקים מפעל התיישבותי מיוחד במינו שעל חשיבותו לא צריך לעמוד פה.

א. קרונה:

לי נראה שלא חשוב להחליט מדוע לא מחליטים עכשיו. הנסיון הזה לתת גושפנקא למה לא מחליטים, הוא לא נכון. צריך להחליט שהעניין הזה פתוח עד שיתבררו שני דברים: הגורמים ההתיישבותיים המוכנים ללכת; יתברר גם הצד הכלכלי שעליו הישובים האלה ישענו, ועד אז העניין נשאר פתוח ללא החלטה. לכן אין מחליטים.

היו"ר השר י. גלילי:

אני רוצה לסכם. הדיון תם ולא נשלם, תמיד דיון יכול לחזור.

אני מרחיק לכת ממה שהציע רענן. כל אחד מאתנו, קודם כל אנשי המחלקה להתיישבות, יכולים ללכת אל הגופים ההתיישבותיים ולומר להם שיש מגמה חיובית בועדה הבין-מוסדית להתיישבות לחפש דרכים ליישב את האזור - לא רק

השר י. גלילי:

ישוב בטיפוס של אופירה - אלא בטיפוס של ישובים. והדבר הזה הוא כההליך של בחינה, התהוות וכו'. אין שום ספק שהגופים יבחנו את זה קודם כל מהבחינה שהעלה שר החקלאות, והזכיר אותה שובהשר פלד - מה יהיה טיפוס הישוב ועל מה יתבסס. אינני מעלה על הדעת שהקיבוץ המאוחד או הקיבוץ הארצי או תנועת המושבים יזנקו לישוב ההוא למטרות תיירות; אלא אם כן יהיה בסיס משקי חקלאי^{אי} תעשייתי ששמש תשתית לחברה. לזה אפשר לצרף גם אנשי שירותים. ועד כמה שאני מתאר לעצמי, זה תהליך של התהוות, עד שהתנועות תהיינה מוכנות ללכת לשם. בייחוד אין הדבר פשוט^{כפי} ויש - החקלאות מחווה את דעתו שצריך לבחון תחילה אם אמנם, לדוגמה, ענף החממות - יכול לשמש בסיס להקמת ישובים חדשים, והוא מציע שלב מוקדם של בחינת הדבר בישובים הקיימים.

לכן אני מציע שרענן וייץ לא יציג את הצעתו להצבעה, כי אינני רוצה תקדים של הצבעה שלילית להקמת ישובים באזור ההוא. אנו מנחים את המחלקה להתיישבות היום: (א) להקים כדי-זהב וכנכיעות ענף חממה נסיוני; (ב) אנו מניחים מגמה של הקמת ישובים כאותו אזור, וכלילת הדבר הזה כתכנון, על יסודו אפשר לבוא בדברים עם הגופים ההתיישבותיים ועם גורמי התכנון כדי שלא ייתפסו מקומות שמיועדים לישובים.

כאשר המחלקה להתיישבות תהיה מוכנה עם הצעה ממשית של הקמת ישובים הן מבחינת הנושא והן מבחינת אופי המשק - נדון בזה. שר החקלאות יביא את הדבר לידיעת אנשי מרחב שלמה.

מ ה ל י ט י מ :

- א. המגמה היא להקים ישובים באיזור אופירה, המבוססים על בתי זכוכית וקייט. בשלב א' 2 ישובים, אחד מצפון לאופירה ואחד מדרומה.
- ב. שר החקלאות יביא החלטה זאת לידיעת מנהל מרחב שלמה על-מנת להביא מגמה זו בחשבון לצרכי תכנון כולל.
- ג. בהתאם למגמה זו - להקים בבניעות ובדי-זהב ענף בתי זכוכית נסיוני במטרה ללמוד את האפשרויות הגלומות בענף זה באיזור.
- ד. המחלקה להתיישבות תבוא בדברים עם הארגונים ההתיישבותיים הארציים בדבר חלקם במשימה זו.

הת/21. מקום קבע לנחל סיני

היו"ר השר י. גלילי: אני רוצה להביא לידיעת חברי הועדה להתיישבות

נושא שבשעתו הכטחתי כמיוחד לאחד החברים

להביאו לידיעת הועדה. אני מסתפק בכך שהנושא יהיה מודע לוועדה. אינני

מציג אותו להחלטה, אלא אם כן השרים חברי הועדה ירצו להביאו להצבעה.

אני מתכוון לנושא מקום נחל סיני בפתחת רפיח.

כזכור, החלטנו על אזור נחל סיני. היינו,

העברת הברעין הזה ממקומו הנוכחי, שהוא איננו אתר מתאים להתיישבות,

לאחר התיישבותי. בהנחה שנקים שם ישוב לא חקלאי כיסודו בשל מגבלות

המים, שישרת את צרכי צה"ל, יקיים מכבסה לתכלית זו, וענפי משק מזעריים.

ועדת מיקום כחנה את הנתונים כשטח ומכאן לפנינו הצעה. יציג אותה יחיאל

אדמוני.

נחל סיני יושב היום מדרום לאל-עריש. צמוד

י. אדמוני:

לו מדרום שדה תעופה של אל-עריש. כזמנו

התיישבנו במקום הזה משתי סיבות: היה שם מחנה שכנו המצרים ולא הספיקו

ליישב אותו, ועל-יד הכפר הזה היו שטחי עיבוד חקלאיים עם כארות מים.

לכן התיישבנו שם מיד אחרי המלחמה. ידענו שמקום זה אינו מתאים לישוב קבע

בגלל היותו סמוך לשדה תעופה ובגלל אי אפשרות להתפרסות כשטח עצמו.

לא ראינו את הישוב הזה כישוב חקלאי, וגם

בהחלטה על האזור נאמר שפיתוח ענפי המשק החקלאיים, לפחות אלה שקשורים

במים, יהיו מזעריים (דיברנו על רבע מיליון קוב מים). משום כך ניסינו

לחפש את המיקום המתאים מבחינת האקלים, אפשרויות פיתוח, והיו לנו מספר

אלטרנטיבות, כולן ממזרח לאל-עריש, ובסופו של דבר בחרנו אלטרנטיבה אחת

במרחק של שלושה ק"מ מזרחה מאל-עריש. (מראה על המפה).

ביציאה מאל-עריש יש מחנה שהיה המחנה של

היחידה היוגוסלבית של כוחות האו"ם, זו נקודת ציון לצומת הכבישים שמובילה לג'בל ליכני וההמשך הוא לאל-עריש. הנקודה המוצעת על ידי

ועדת המיקום יושבת על גבעה יפה סמוכה לחוף הים. יש מספיק מקום לפיתוח

מבני מגורים.

י. אדמוני:

אין בעיה של בעלויות קרקע לגבי השטח המיועד לפיתוח. היתה בעיה של דקלים במקום והבעיה נפתרה על-ידי כך שרכשנו אותם בכסף מלא. לכן אין בעיה של תפיסת שטח של מישור; זה שטח דיונה שנמצא למעשה כידינו. זו הצעת המיקום של ועדת המיקום שמשתתפים בה כל המשרדים הנוגעים בדבר, ואנו חושבים אותה כמתאימה ביותר. מפעל המכסה שיחליל לעבוד בעוד חודש וחצי וישרת את צה"ל, קיים במקום.

מ. קול:

איזה סוג התיישבות יהיה ישוב זה?

י. אדמוני:

זה יהיה מושב שיתופי מסונף לתנועה.

יש אפשרות שהשירותים המיועדים לצה"ל יהיו באזור הצומת, והמרחק שהחברים יצטרכו ללכת כדי להגיע לצומת הוא מרחק קטן, בערך שלושה וחצי ק"מ.

היו"ר והשר י. גלילי:

תן מושג על אופי הישוב האמור לקום שם.

י. אדמוני:

מדובר על אלמנט חקלאי מצומצם שמבוסס על

כמויות מים זעירות. כמובן אפשר לפתח ענף

בעלי-חיים. הכנסנו לתחום הישוב קילומטר חוף, וזה אחד החופים היפים בארץ, ואנו חושבים לכן שהוא ישמש מקור קיום חלקי לישוב.

השר מ. קול:

יש שם דגה?

י. אדמוני:

יש הרבה דגה, אבל איננו כונים על דייג.

כזמן שהחלטנו על הקמת הישוב, אמרנו שהישוב הזה יקים מספר מפעלים הדרושים לצה"ל במרחב סיני. המכסה היא מפעל ראשון כתחום זה, ויכול להיות שיקומו מפעלים נוספים.

אם אתם שואלים איך אני רואה את התפתחות המסק, אני יכול לומר שאני רואה את החקלאות המצומצמת פלוס ענף בעלי-חיים בנושא ראשון; נושא שני - עניין החוף, שירותי החוף באזור אל-ערש, ובשלב מאוחר יותר מספר מפעלים נוספים - בין אם מפעלים לצרכי צה"ל

י. אדמוני:

ובין אם מפעלים ניטרליים, תעשייה שאינה קשורה לצה"ל.
 התכנון הראשוני מדבר על מאה משפחות. אבל היות והתכנון הכלכלי שלנו
 אינו מדויק - באיזה קצב זה יגדל, איך יהיה קצב פתוח המפעלים -
 הזמן יגיד. עכשיו יש שם מספר קטן של משפחות בין שלוש לחמש,
 ויש שני גרעינים שעומדים לסיים את שירותם במקום.

לעצמנו אני רוצה להגיד שאיננו יכולים

להמשיך ולסחוב שם את הגרעין. המחנה הוא מחנה מצרי; אין בו כל
 שירותים ושום אפשרות שאיזה משפחה רצינית תיאחז במקום. חבל לנו להשקיע
 במחנה הזה כסף כי זה בזבז. לכן, אם אנו רוצים לעזור לגרעין זה להבנות,
 אנו צריכים להתחיל לבנות את הישוב הזה.

אנו נמצאים פה כבר שנה וחצי אחרי אזרח,

ולפי דעתי יש הכרח להתחיל לבנות את המחנה כדי להתחיל ליצור במקום אוכלוסיה
 של קבע.

מה מבחינת תקציב?

היו"ר השר י. גלילי:

זה נכלל בתקציב הרגיל.

י. אדמוני:

הבניה לא כלולה בתקציב.

צ. אכני:

היא כן כלולה.

י. אדמוני:

צריך לבדוק זאת.

היו"ר השר י. גלילי:

אני רוצה לומר שהמיקום המוצע הוא על דעתנו.

אלוף ש. גזית:

לנו חשובה מאוד הדחיפות של הקמת הנקודה

במקום הזה משני טעמים:

אלוף ש. גזית:

(א) ההערכות של מערך אנשי תחזוקה וסגל אחר

שמשרת מתקנים צה"ליים שלנו במקום. כל זמן שהנקודה הזו לא קיימת,

בענין לא זו;

(ב) טעם יותר לוחץ וחשוב - תכנון חוף לתושבי

ישראל שמגיעים למקום. אנו עומדים מדי יום ביומו, במיוחד מדי שבת

כפני מאות כלי רכב שמגיעים לאזור ואין מי שמטפל בהם, וכנראה נקודה

כזו חסייע במידה רבה לענין.

מכיוון שאני רואה את המיקום של הישוב

השר מ. קול:

הזה חורג מאוד מהמושגים שלי על גבולות

בטחון בסיני, אני רוצה לרשום פה הודעה שיכול להיות (אני עוד אוועץ בענין)

שאגיש ערעור לממשלה על ההחלטה הזו, למקם את הישוב כאן, כיוון שהמיקום

הזה משרת קונצפציה מסוימת בטחונות, מדיניות, התיישבותית-לקראת העתיד,

שהיא ברוח הנאומים של שר הבטחון על מחצית סיני בתחום ישראל.

אני חושב שעל מחצית סיני בישראל לא יכון שלום מעולם כאזור הזה.

בשעתו כבר היה ויכוח כממשלה על מיקום הישוב הזה, והישוב לא גדל. זה היה

בכלל ישוב נפל עד כה.

זו בעיה אחרת.

היו"ר השר י. גלילי:

אבל אינני מדבר על הצד הזה, אלא על הצד

השר מ. קול:

המדיני. אני רוצה לרשום שההחלטה הזו בעיני

היא החלטה מדינית ^{בודאי} מרחיקת ראות. כי כשעתו כשדובר על הקמת המרכז

כפתחת רפיח, תמכתי בהקמת המרכז מתוך הנחה שהוא כסביבות עד 10-12 ק"מ

מעבר לגבול הבינלאומי, והוא תואם אתהמושגים של גבול בטחון. אבל לפי

המושג של גבול בטחון שמשקף בהצעה שלפנינו, אפשר להגיע עד קנטרה עם

גבול הבטחון. לכן רציתי לרשום את ההודעה הזו, שאולי אגיש ^{על כך} ערעור לממשלה.

בשעתו לא היתה החלטה להקים ישוב קבע בכרדוויל, וכודאי מטעמים מדיניים ולא

מטעמים התיישבותיים, ^{אם כך} הענין הזה נתון בוויכוח.

השר מ. קול:

רציתי להשאיר אופציה פתוחה לערעור בממשלה.

השר נ. פלד:

אני מוכרח לומר שכתיאור התכנית ההתיישבותית

של המקום הזה לא התרשמת ^{שמדיבור} במשהו מבוסס

ורציני, אלא די תלוי על בלימה. מככסה לצה"ל איננה בסיס להתיישבות.

היו"ר השר י. גלילי:

זה היה זמן רב חלק ממטה לחמה של נען.

השר נ. פלד:

היו זמנים. אני חושב שהאחזות הנח"ל בסיני

ממלאה תפקיד חשוב כשנתנה בסיס לשיר יפה;

זה לדעתי ההישג הגדול של המקום הזה. אינני רואה את הדחיפות ואת החשיבות
בהקמת הישוב במקום הזה כהתיישבות קבע מטעמים מדיניים ומטעמים ממשיים,
עד כמה ששמעתי כאן את ההסבר. אם היו"ר יעמיד את ההצעה הזו להצבעה,
אני אצביע נגד.

היו"ר השר י. גלילי:

אם תהיה דרישה, אני אעמיד זאת להצבעה.

השר מ. קול:

פה לא יוכרע הדבר אלא בממשלה.

היו"ר השר י. גלילי:

אם תהיה בקשה, זה יוכרע בממשלה. אנו חיים

במשטר דמוקרטי.

אני רוצה להעיר קודם כל לדברי השר קול.

הממשלה עד הרגע הזה לא התוותה את קו הגבול המוצע על-ידי ישראל כינינו
למצרים; אבל מבלי שהיא ציירה את קו הגבול הזה, היא קבלה שורה של החלטות
ממשיות שהטביעו סמנים בשטח, שיש בהם כדי ללמד על כוונותינו לגבי הגבול.
אני יכול לומר שהיא גם נמנעה מצעדים מסויימים, וגם בהמנעות הזו יש כדי
ללמד על כוונותינו.

היו"ר השר י. גלילי:

אחת העובדות הרציניות ביותר שהממשלה קבעה לדעתי, הוא שדה התעופה שצה"ל בונה בפתחת רפיח, שיש לו חשיבות אסטרטגית רצינית בחישוב מערך שדות התעופה של צה"ל, ושממנו מתחייבת התיישבות בקילומטרים מתקבלים על הדעת. והעובדה הזו של הקמת שדה תעופה שיש בו השקעה של מיליונים רבים, מעניינת אותי עכשיו רק בתור קנה-מידה לכובד המשמעות של החלטת הממשלה. לפי דעתי האתר ההתיישבותי המוצע כאן מתיישב עם מערכת המושגים לגבי אחיזתנו בכל המרחב הזה בעתיד.

הייתי מציע לעצמנו לא לקבוע כל זיקה בין הצעה מסוימת לבין התבטאות של שר זה או אחר בעת נאום. על נאום עונים כנאום. יש חילוקי דעות בין שרים. אני מכיר שרים שתומכים בהצעה הזו, ואינם מקבלים את הקונצפציה של שר פלוני או שר אלמוני. מכל מקום, אתה לא יכול לחייב אחד מעמתיך בממשלה בדעותיו של עמית אחר בממשלה, על פי הסכמתו לאתר ההתיישבותי הזה.

השר מ. קול: כתוב בהגדה של פסח: "והיה נותן בהם סימנים".

היו"ר השר י. גלילי: אבל הסימנים הם שונים. אני מציע שלא נלמד על הספק לגבי המקום הזה כסימן לדבר

שלא הייתי רוצה להגדיר אותו.

התבטאתי בתכלית הכהירות, אינני מביא את זה להחלטה. יש לנו החלטה על אזור. הגורמים הפועלים - שר החקלאות, אנכי, שר הבטחון, המחלקה להתיישבות של הסוכנות - ממליצים על המקום הזה, ובדעתנו להתחיל להפעיל שם. לפני שאנו עושים צעד כלשהו, ראיתי לנכון להביא את זאת לידיעת חברי הועדה, כאשר אני יודע שזה דבר לא שגרתי, וגם הבטחתי להביא זאת לפני הועדה.

במידה שהחברים רוצים להעמיד את זה להצבעה כאן או שרוצים לערער על כך כממשלה, זו זכותם. אם אין תכיעה להצביע על כך כאן, שמענו את ההסתייגויות של החברים. אם אחד השרים יאמר שהוא מערער

היו"ר השר י. גלילי:

על זה כתיבת הממשלה, יובא הנושא לישיבת הממשלה.

ר. וייץ:

אני חייב להעיר לתשומת לבם של שרי התיירות

והקליטה שלמעשה קיימת החלטה לאזרח את הגוף

במקומו הוא.

היו"ר השר י. גלילי:

אתה טועה. הדגשתי בשעתו כשקיבלנו החלטה

בענין אזרח נחל סיני, שלגבי האתר המדויק

אביא את הדבר לידיעת הועדה.

ר. וייץ:

אני מצטער, לא ידעתי על כך.

היו"ר השר י. גלילי:

הועדה שמעה את הודעתי. בפרוטוקול ישנן

ההתבטאויות של השר קול ושל השר פלד. אם אחד

מהם יבוא לערער על כך בממשלה, נבקש את ראש הממשלה להציג את זה.

הת/22. מבוא מודיעין

אני אבקש את מר אלקלעי, מנהל חבל התיכון

במחלקה להתיישבות, להביא את ההצעה בדבר מבוא מודיעין.

א. אלקלעי:

הישוב הוקם על ידי הקרן הקיימת בשנת 1965-1966

כהאחזות ט"ל, על גבול הקו הירוק. המחלקה

להתיישבות טיפלה ביישוב בהסתייגות מסויימת, מאחר שיישוב חקלאי של ממש אי אפשר

היה שם להקים. הישוב אוכלס על ידי גרעין של פועלי אגודת ישראל,

ואחרי מלחמת ששת הימים הם עברו למבוא חורון ויושבים שם כיישוב חקלאי.

א. אלקלעי :

מאז הישוב אינו בטיפול המחלקה להתיישבות. למעשי פאג"י קיבלה אותו לטיפול. הישוב עבר גלגולים שונים. היה להם תורם מאנגליה ואמרו שיקימו מפעל תעשייתי, אבל העניין לא חי ולא מת. פאג"י טוענת שיש להם גוף של עולים יהודים מארצות הכרית שרוצים להקים גרעין שיתופי. הישוב קיים כל הזמן, יש בו מפעל תעשייתי של שעוני לחץ שהוקם על ידי שבע משפחות, וגם חפץ חיים מחזיק את המפעל שלו שמספק מזון למטוסים. המקום הוא על יד קברות המכבים, זהו מקום יפה.

ההצעה היא לאכלס את המקום, והמחלקה להתיישבות

תקים שם גוף שיעסוק קצת בחקלאות. המחשבה היא הקמת מושב שיתופי - יש שם נתונים לחקלאות ^{לגדל} עדור בקר לבשר, להקים לול, גן ירק וחממות. קצת חקלאות וקצת תעשייה.

אין למקום שום יתרונות, פרט לעובדה שהוא קיים. למעשה היום הוא לא קיים. אני מאמין שאפשר להקים שם ישוב אם ילליטו לטפל בו. אם צריך שם ישוב או לא, אני לא מכריע. לדעתי אפשר להקים שם ישוב, אפשר להקים שם תעשייה ואפשר להקים גם חקלאות, לא טובה, אבל אפשר להקים.

פועלי אגודת ישראל תובעים כל הזמן שתינתן

השר ח. גבתי:

להם אפשרות להמשיך ולקיים את הישוב הזה ולהכיר בו. כישוב קטן שיהיה מבוסס על האפשרויות שישנן שם. האפשרויות הן מצומצמות בפיתוח חקלאי, ויש שם מפעל לא גדול ואפשר בודאי לפתח אותו. הם אומרים שיש להם גרעין אנשים בארץ, שבמידה שהישוב הזה יוכר כישוב הם מוכנים לבוא לשם. הם מדברים גם על גרעין שישנו כארה"ב. לפי הרכבו הוא מזכיר את הגרעין שאנו מדברים על ישובו בגוש עציון. מדובר על למעלה מעשרים משפחות, בעלי מקצוע, לאדווקא חקלאים, שרוצים להתיישב שם. זהו כנראה גרעין ששיך לפאג"י, והם רואים אותו כנושא העיקרי של הישוב שיקום.

השר ח. גבתי:

מה שנחוץ היום להחליט הוא, שהישוב שקיים

היום בפועל יתקיים ממש.

זו החלטה שיש לה משמעות רוחנית או אחרת?

היו"ר השר י. גלילי:

אני חושב שנוסף למשמעות הרוחנית תהיה להחלטה

השר ח. גבתי:

משמעות גופנית. ההשקעות שתידרשנה פה בתקופה

הקרובה אינן גדולות כי יש שם כבר תשתית - יש בתים, כביש ודוכרים אחרים.

אינני מתאד^{לעצמי}ר שאם נחליט לא לקיים שם ישוב ופאג"ל לא יוכלו לקיים אותו,

נפקיר את המקום הזה שיהיה ככלל ריק. מוכרחים לקיים אותו.

אני מציע לאשר את זה. ביחס לפרטים, תקציב

וכו' צריך להכין הצעה.

אני מציע שנהיה גלויים בעניין זה. זה מקרה

י. צור:

ברור של חזקה, לא יותר מאשר חזקה. כשהוקם

הישוב, הוא הוקם כהאחזות ספר. לאחר המלמה, הספר ברח. מלכתחילה

היה ברור שעם כל ההתלהבות של יוסף וייץ לא היה שם מקום לישוב חקלאי.

והא ראייה, הקבוצה שישבה שם ירדה לעמק איילון והקימה את מבוא חורון

שגם הוא לא ישוב רב אוכלוסין. נשארו שם בתים. הכתים נשארו באזור

שכולו אזור יעור, אזור פארקים. זאת אומרת, אזור מובהק לתיירות פנים

או חוץ. אבל זה אזור התיירות הקרוב ביותר לתל אביב מבחינת מרחק -

בסך הכל 25 ק"מ מתל-אביב. פעם היה שם גבול, היום זה ממש חיק טבע

לתל-אביב. לו היה שם עניין של תכנון בלי חזקה, היינו אומרים שיש שם

אחד-עשר בתים, אז אפשר להשתמש בהם לצורך קבלת קבוצות נוער מחו"ל,

אבל לא חקלאות.

זה יהיה ישוב שהמחלקה להתיישבות תקבל אותו

היו"ר השר י. גלילי:

תחת חסותה?

אם השולחן הזה יחליט.

ר. וייץ:

י. צור:

לא נראה לי הרעיון לקיים שם ישוב חקלאי.

באחד-עשר הכתים שבמקום אפשר להשתמש לצרכים

אחרים, לפי מטרות הקרובות לאופי האזור כולו. חפץ חיים יכול לארוז ארוחותיו במקום אחר, לאו דווקא באזור מודיעין ועל יד קברות המכבים. אינני רואה את המשמעות של הקמת הישוב הזה.

השר מ. קול:

אני נוטה לזה שיאשרו את ההצעה של מר אלקלעי

אשר גם שר החקלאות תמך בה. יש פעמים

שאתה אוחד במשהו, ויש פעמים שמהו אוחד כך. אתה לא תנחש את המקום הזה, העיקר יותר מדי היסטורי, ויש חזקה. זה אחד הישובים הלא קונכנציונליים.

רציתי לשאול כהקשר זה: הצאצאים של אפרים

וחנה ראובני וגם משפחת ריקליס המיליונרים, מגייסים כסף לבן נאות קדומים.

האם זה אותו דבר?

א. אלקלעי:

לא.

השר מ. חזני:

אני גם כן תומך בהצעה מאותם הטעמים.

כאן זה לא די-זהב. לאמור, שם התעשה היא

תעשיה; יש מפעל אחד, יכול להיות שם עוד מפעל. שם הודיים זה הודיים.

זה לא כמו די-זהב ששם זה לא יכול להיות. שם גם הקיט הוא קיט, כי זה

מיועד לסוג מסויים של בתי הכראה, שאין כמותם בארץ, וישנם שמהתנאים וזה קיים.

י. ארקין:

יש לי הערה קצרה מאד, כהנחה שהעניין אושר.

בסעיף ד' כתוב - לנהל מו"מ להוציא את "מטעם

חפץ חיים" מהמקום. אני חושב שמוטב שתישאר השלוחה הזו במקום, כדי שלאנשים

שיתיישבו שם תהיה מיד תעסוקה, ואני חושב שהנסיון של נחל גלגל שעושה חלק

מהחלפים של ממטרות נען יוכל לעבוד כאן בין חפץ חיים ומודיעין. מוטב

שלאנשים שיגיעו למקום תהיה מיד תעסוקה מאשר להתחיל להשקיע בפינוי המפעל.

צריך לבדוק את הפרטים אם יש לעשות את זה בצורת שותפות או בקבלנות.

צ. אבני:

שר החקלאות אמר שההשקעות הראשוניות תהיינה קטנות.

השר ח. גבתי:

אמרתי שהן תהיינה יותר קטנות מאשר בהקמת ישוב חדש.

צ. אבני:

לעומת זאת נאמר כאן שאת המכנים מייעדים למטרה אחרת. כלומר, יש צורך לבנות מכנים. צריך להיות שימוש במכנים הקיימים. לא נוכל לתת עדיפות לכניה שם לאור המצוקה של הכניה וההתבחלויות החדשות.

נאמר שיקימו שם עדר בקר, לשם כך צריך שצה"ל יפנה את המקום. צה"ל לא יפנה את השטח כי זה אזור אמונים מרכזי שנשאר להם לאחר שהפעלנו לחץ כאזורים אחרים של המרכז. צריך לקחת את זה בחשבון.

קיבלתי את המסמך רק עכשיו, ובחלק הכללי כתוב שבשנת 1970^{טיב} מנהל מקרקעי ישראל להעביר את הקרקע. לא ברור לי מה הרקע לזה נגדות המנהל, אני רוצה לכדוק את זה.

ר. וייץ:

במחלקה להתיישבות היו התלכטויות רבות בקשר להקמת הנקודה. רוב ההנהלה היה נגד מתן עדיפות להקמת הנקודה הזו. כי היום כתנאים ההתיישבותיים והמדיניים הדבר מוכן מאליו. זה מתיישב בדוחק רב. עם זאת אני חייב להעיר את תשומת הלב לכך שאנו עוסקים בתנועה התיישבותית קטנה שנאבקת על מקומה במפה ההתיישבותית, והקמת הנקודה מודיעין קשורה בגורל נקודה אחרת שלהם - המושב גמזו, לא דחוק ממודיעין. זה אחד מהמושבים הקשים שגמר את התלכטויותיו בכיוון של אי קיום כמושב, ואנו כמשא ומתן קשה ואכזרי עם התנועה ועם ההתיישבות לגזור גזירה אחרת על המושב הזה.

ר. וייץ:

היינו סבורים, ואני מחזיק בדעה זו -

היו לי התייעצויות עם שר החקלאות בנושא זה, ואני תומך בדעתו מתוך סיבות של מציאות, כיצד חיים בארץ - שאנו חייבים להביא בחשבון חשכונות של אזור שלם של מתיישבים ומה קורה באזור. אני מודה ומתוודה שבויכוחים שהיו במחלקה קשה היה להסביר את הנחיצות ביישוב, ואני מסכים עם הניתוח שלך, יעקב צור.

י. צור:

אתה מסכים שזה תוצאה של חזקה בלבד?

ר. וייץ:

מה זה חזקה? כשתנועה משקיעה דברים ומתיישבת

זה חזקה. יש לנו חזקה בארץ. חזקה זה לא דבר לגנאי שמישהו נאחז במקום ורוצה להתיישב שם. יש לנו ויכוחים מרים בגמזו. יש שאומרים שכאו בקום המדינה ולמה הם צריכים לסבול אם אחרים עזבו. זה חלק מהווי היינו זה חלק מהצלחנתו במקום אחר. על כן בידיעת הדבר ובהסתגלויות שנאמרו כאן אני תומך בהצעתו של שר החקלאות.

היו"ר י. גלילי:

שר החקלאות יגדיר את הצעתו.

השר ח. גבתי:

לפני כן אני רוצה לומר כמה מלים ליעקב צור.

אינני חושב שהצגת את הדברים בצורה הנכונה.

מה זה "חזקה"? תנועה עלתה לשם והחזיקה את המקום הזה בתקופה קשה מאוד וכצרות גדולות משנת 1964. אינני יכול לשלול את זכותה של תנועה שכזמן שהיו שם תנאים קשים ביותר היתה מוכנה להעמיס עליה את העומס הזה ולקיים את היישוב הזה.

אינני יודע בדיוק מה חושב צור על עתידו של

המקום הזה. אנו מדברים על כך שאנו חייבים להקים עכשיו יישובים לא חקלאיים, אבל שהחקלאות מהווה חלק מהבסיס שלהם. אינני יודע כמה נגרע חלקו של המקום הזה מנוה אילן למשל. לא מטעמים בטחוניים ולא משום טעמים אחרים. יש פה יותר אפשרויות מאשר בנוה אילן. על כן אין זה דבר יוצא דופן אצלנו. אחרי שמיצינו את האפשרויות החקלאיות, הולכים לדברים כאלה.

הועדה להתיישבות - 24.7.73

סודי

25.

יש שם אפשרות לפתח תעשייה וגם תיירות, וזה תלוי ביכולתו של הגרעין.

על כן אני מציע לכלול את מבוא מודיעין

ברשימת הישובים **במוקמים על-ידי המחלקה להתיישבות**, שהמחלקה להתיישבות
דואגת להם כמו לכל ישוב אחר. יותר נכון, להחזיר את המחלקה להתיישבות
לשם.

היו"ר השר י. גלילי: להחזיר את הישוב הזה לטיפול המחלקה להתיישבות

והיא תחליט על התקציב ועל סדר העדיפויות.

שמתם לב להערתו של אבני ?

בהחלט.

ר. וייץ:

אני רוצה להסביר: (א) אינני רואה פסול בחזקה.

י. צור:

אבל במקרה זה העבירו את הישוב למקום אחר באותו אזור; (ב) לו אמרו לי
שפאג"י מוכנים לפתוח במקום זה ישיבה, הייתי בהחלט מסכים. לדעתי,
ישוב המבוסס על תעשייה, אם קטנה ואם גדולה - איננו במקומו.

הקמת ישיבה איננה בסמכות ועדה זו.

היו"ר השר י. גלילי:

הועדה הזו דנה בהקמת נקודה שיכולה להיות כה

גם ישיבה. אני מניח שההצעה מתכלת ללא התנגדות.

מחליטים: להחזיר את הטיפול במבוא מודיעין לטיפול המחלקה
להתיישבות של הסוכנות היהודית, אשר תחליט כיצד לפתח את
המקום, בכפוף להערות אשר הושמעו בענין בועדה להתיישבות.

ה י ש י ב ה ב נ ע ל ת